

Vrijwilligersproject Dawda Stichting Gambia

Nieuwsbrief 14 / februari 2014

Het is vrijdagavond 31 januari. We zijn weer in Afrika. Mariëtte, René, Peter en ik zijn voor een kort verblijf in Gambia, om het Markethall project in Somita op te starten.

Onderweg van het vliegveld komen we, de bij ons zo bekende Afrikaanse taferelen, tegen. Onder de schrale bomen hurken knokige mannen die wat met elkaar praten. Vrouwen dragen enorme bundels hout op hun hoofd en de last van het alledaagse bestaan op hun schouders. Voor de hutten en schamele huizen spelen kinderen, op blote voeten en met grote nieuwsgierige ogen. Wat ons keer op keer in verlegenheid brengt is echter niet de misère van deze mensen, maar de levensvreugde waarmee ze hun last dragen.

Langs de kant van de weg lopen kinderen in schooluniformen, vrouwen in kleurrijke gewaden, mannen in oude gescheurde kleren, sommige hebben een fiets. Ze zijn allemaal op weg. Het is al avond, iedereen gaat naar huis.

Bij een groot kruispunt loopt een jonge vrouw met een zontje achter op haar rug. Hij bekijkt ons met een sceptische blik. Hij voelt zich veilig, omdat hij dicht tegen haar lichaam is gebonden. Ook deze moeder gaat naar huis. Het is voor ons moeilijk voor te stellen hoe ze leeft. Aan haar manier van lopen te zien heeft ze geen haast, maar misschien is ze erg lang onderweg. Wat zou er in haar omgaan? Onze en haar wereld kruisen elkaar, maar de verschillen zijn erg groot. Zou zij dit ook zo ervaren?

Omdat we diverse zaken moeten afhandelen, overnachten we in een hotel, niet ver van de kust. Binnen de omheining van het hotel zouden we ons als toeristen moeten voelen, maar onze gedachten gaan uit naar Somita, 100 kilometer het binnenland in.

Voor ons is deze reis geen vakantie. Hier in Afrika beginnen we ons thuis te voelen. We raken gewend aan de Afrikaanse manier van leven. In het begin bracht het ons danig in de war, vervolgens ontroert het ons en maakt het dat we nooit meer op dezelfde wijze naar onze eigen manier van leven kunnen kijken. Het lastigste deel van onze reis is het thuis komen in Nederland, want dan moeten we de balans weer opmaken. Wij zijn de mensen in Gambia bijzonder dankbaar, zij maken het mogelijk dat wij dit kunnen doen, hun wereld van kalmte, alles op zijn tijd en de niet te vergeten glimlach.

Na een goede nachtrust starten we met de planning voor ons verblijf. Het doel van deze trip is het opstarten van het markthal project, de bouw van een grote centrale markthal in Somita. In deze hal kan op een veilige manier voedsel verkocht worden. Er is nu geen vaste plek in het dorp. Overal wordt voedsel verkocht dat met stof en ongedierte is bedekt. In verband met de hygiëne is erg belangrijk dat dit gebeurt in een overkapt ruimte. Een ander onderdeel van het project is de samenwerking met de 5 HA grote Galdep tuin in Somita. (Galdep staat voor Gambia Agriculture Lowland Development Project) Dit is één van de 20 tuinen in het westen van Gambia, die gesponsord is door een grote bank.

Het probleem van deze tuinen is een typisch voorbeeld hoe sommige grote ontwikkelingsprojecten worden aangepakt. Nadat de tuinen zijn opgeleverd en overgedragen laat men de bevolking achter met een project, waarvan men niet weet hoe dit verder aan te pakken. De tuin is erg groot en kan alleen maar met een professioneel management gerund worden. Gebeurt dit niet dan is de tuin snel gedoemd om te mislukken. We willen samen met een in Gambia gevestigde stichting een samenwerkingsverband aangaan voor het opstarten van het optimale beheer van de Somita tuin. Hiervoor hebben we contact met William Pardy, een Canadese deskundige op gebied van landbouw. Hij werkt als vrijwilliger voor de VN en heeft in diverse landen al veel ervaring heeft opgedaan met gelijksoortige projecten. De uiteindelijke opzet moet een combinatie worden van de markthal en de tuin. Groenten en fruit telen in de tuin en verkoop in de markthal. Dit bevordert de zelfredzaamheid van de lokale bevolking en draagt bij aan hun gezondheid.

(artikel in de "Gelderlander": "In arme landen is voedsel vaak het duurst, blijkt uit een onderzoek van Oxfam Novib. Guinee, Tsjaad en Gambia zijn de landen met het kostbaarste voedsel: de mensen geven er gemiddeld 2,5 keer zoveel aan eten uit als in andere landen. Bovendien geldt: hoe duurder het voedsel, hoe minder divers en dus minder gezond. Het onderzoek toont aan hoe zeer de wereld faalt om ervoor te zorgen dat iedereen genoeg en gezond kan eten, terwijl er meer dan genoeg beschikbaar is. Het is schandalig dat een op de acht mensen honger lijdt".)

Onze eerste afspraak is met Omar, onze contactpersoon in Somita. Hij is speciaal voor ons naar de kust gekomen om samen diverse zaken te regelen. Omar is een gouden kerel. Hij werkt erg hard en voelt zich als geen ander verantwoordelijk voor onze projecten. Hij is mede verantwoordelijk voor de microkredieten. Als tegenprestatie heeft hij op onze kosten een studie kunnen volgen en is hij eind 2013 afgestudeerd als Civiel Ingenieur, vergelijkbaar met HBO niveau.

Samen met Omar gaan we naar GamSolar. De eigenaar van dit bedrijf in Solar energie, de Nederlander Hans Noteboom, is voor ons een goede partner geworden. Hij heeft in de Galdep tuinen de watervoorziening verzorgd, watersysteem op zonne-energie. Hans werkt nauw samen met William Pardy, de VN vrijwilliger. William is erg verheugd met ons plan om de markthal te combineren met de tuin. De tuin blijkt redelijk goed te functioneren. We spreken af dat we samen gaan onderzoeken hoe we een participatie kunnen opstarten om de tuin te optimaliseren. Er is behoefte aan een goed management, oa. voor het opzetten van een gevarieerd teeltplan. Een ander probleem is dat er nog steeds geen stroom aanwezig is. Stroom is noodzakelijk, er is apparatuur aanwezig om fruit en groente te conserveren, in flessen en potten, maar zonder stroom is dit niet mogelijk.

Hans geeft aan dat de eerste Galdep tuin ondersteuning krijgt van een PUM expert. Dit is een door de Nederlandse overheid uitgezonden expert, velerlei vakgebied, in dit geval op landbouwgebied, van de Landbouw Hogeschool Wageningen, die de tuin gaat helpen met het opzetten van een goed management. Later in de week dient zich de mogelijkheid aan om hier iets mee te kunnen gaan doen voor de Somita tuin.

William is erg enthousiast over onze aanpak in Somita. Hij heeft veel ervaring met gelijksoortige projecten, maar geeft aan dat veel goed bedoelde projecten uiteindelijk stranden omdat ze niet gedragen worden door de lokale bevolking. In Somita is dit duidelijk anders.

Bij GamSolar bespreken we ook nog het probleem van de lekkende watertank in Somita. De kosten voor de reparatie bedragen €2.400. Deze kosten kunnen nog niet door Somita worden opgebracht. Het watercomité zorgt voor inning van de maandelijkse bijdrage voor het gebruik, met als resultaat dat er in 2013 al meer dan €600 in kas is, wat voor Afrikaanse begrippen uniek is. We hebben afgesproken dat de kosten voor deze reparatie voor een deel door ons betaald worden en dat Somita zelf €500 bijdraagt. Op deze manier ziet men dat men zelf verantwoordelijk is voor het onderhoud en wat het belang van de maandelijkse bijdrage is.

De volgende dag begint met het wisselen van de meegebrachte Euro's in Dalashi. We weten inmiddels de weg en na stevig onderhandelen over de prijs, hebben we 3 grote rugzakken vol met geld. Samen met Omar gaan we de eerste materialen inkopen voor de bouw van de hal. In de middag komen we aan in Somita en zoals gebruikelijk worden we weer ingehaald door een grote menigte blijde mensen. Om 17 uur begint de welkomceremonie, met veel toespraken, dans en getrommel. Men is erg enthousiast over het nieuwe project, ook andere dorpen zijn blij met de mogelijkheid voor een centrale verkoopplaats.

Laat in de avond bezoeken we de Galdep tuin. We staan verbaasd van de drukte en bedrijvigheid. Overal wordt gewerkt, er zijn in totaal 431 stukjes grond toegewezen, voornamelijk aan vrouwen. Iedereen heeft 8 bedjes waar groente en fruit wordt verbouwd. De gewassen worden geplant, men is pas kort geleden begonnen. Het ziet er geweldig uit, dit hadden we niet verwacht.

Moe, maar tevreden gaan we slapen. Het is voor Afrikaanse begrippen een frisse nacht, met temperaturen van 18 graden.

De volgende ochtend zijn we vroeg wakker, de bekende Afrikaanse geluiden zijn rustgevend. We hebben om 8 uur afgesproken bij de bouwplaats voor de markthal, maar zoals te verwachten is dat Gambianen tijd, tijd is in Afrika een moeilijk begrip. Het wordt inmiddels weer lekker warm, langs de kant van de weg zit een groepje mannen dicht bij een kampvuur. Ze hebben dikke jassen aan en de muts diep over de oren.

Later op de dag wordt alsnog begonnen met het uitzetten van de bouw voor de markthal. Dit is een precies werk. Nu pas zien we hoe groot de hal gaat worden. De afmetingen zijn 25 bij 25 meter. Het gebouw wordt een centraal gelegen markthal, met aan beide zijden 9 store, dit zijn opslagruimtes voor goederen. Na het uitzetten wordt er begonnen met het uitgraven van de fundering. De grond is hard als steen. Alleen met een pikhouweel kan de grond open worden gemaakt. Maar ook dit valt behoorlijk tegen. Door de grond nat te maken hoopt men de volgende dag beter te kunnen werken.

In de middag beginnen we weer met de controle van de administratie van de micro kredieten bank. Vol trots laten Omar en Seedy, de beheerders van de micro kredieten, de boeken zien. De eerste 4 tranche kredieten zijn terugbetaald. Het zijn maar liefst 186 kredieten, waarvan nog maar 200 dalashi (€4,00) open staat. Een resultaat om trots op te zijn. De 5^e tranche is moet eind februari terug betaald zijn, dit zijn in totaal 30 kredieten. Er zijn nu al tal van verzoeken voor nieuwe kredieten. Een ander bijkomstigheid is dat er nu ook gespaard wordt door de eerste kredietnemers.

De rente-opbrengsten van de kredieten worden weer in het Study Fund gestort. Dit fonds is bestemd voor het schoolgeld van kinderen van wie de ouders dit niet kunnen betalen. Vorig jaar konden hierdoor 42 kinderen naar school, dit jaar weer 30 kinderen. Op deze manier zorgt de bevolking voor zichzelf en wordt de onderlinge samenhang van het dorp bevorderd. Onze bank werkt hierdoor geheel duurzaam, er zijn geen kosten, geen salaris en de rente vloeit terug naar het dorp.

De volgende dag bezoeken we de scholen. We maken kennis met mr. Koyo Kandeh, het nieuwe hoofd van de primary school (the principal). Hij vertelt met passie over zijn school en "zijn" kinderen. Afgelopen jaar hebben we deze school grotendeels gerenoveerd. De lokalen zijn geleverd en voorzien van nieuwe vloeren en enkele lokalen hebben nieuw meubilair gekregen. Ook hebben we een nieuw toiletgebouw laten bouwen. Op het schoolplein staan nog een aantal oudere gebouwen, die vorig jaar een armoedige indruk maakten. Door het enthousiasme van Koyo hebben de oudere kinderen in hun vrije tijd deze gebouwen geschilderd en schoongemaakt. Dit is een perfect voorbeeld van zelfwerkzaamheid.

De school heeft sinds kort een "grade" 10/11 en 12, voor kinderen vanaf leeftijd 16 jaar en ouder. Om toegelaten te worden tot deze "grade" 10/11 en 12 moeten de kinderen een overheidsexamen afleggen. De kosten voor dit examen bedragen 475 dalashi, ongeveer €9,50. Voor ons een klein bedrag, maar helaas kunnen voor 10 kinderen de ouders dit bedrag niet betalen. Dit plaatst deze kinderen in een isolement. Later in de week gaan we weer naar de school om voor deze 10 kinderen het examengeld te betalen. Mr. Koyo straalt en is ons erg dankbaar.

Later op de dag worden we uitgenodigd door de Alkajo, dit is de gekozen dorpsoudste, een zeer gerespecteerde man, welke ons altijd met open armen ontvangt en begroet. De Alkajo is bij zijn zus op bezoek geweest in het grote ziekenhuis in Bwiam en heeft de algemeen directeur, mr. Kebba S Badjie gesproken en vertelt dat wij in Somita zijn. Vorig jaar hebben wij met hem overleg gehad over de nurse (verpleegkundige) voor de clinic in Somita. Hij heeft ons toegezegd dat er een nurse zou worden geplaatst in Somita en wij hebben toegezegd een deel van zijn salaris te betalen gedurende 3 jaar. Tot op heden is hij zijn toezegging niet nagekomen. De Alkajo heeft voor de volgende dag een vergadering met hem geregeld.

De volgende dag vetrekken we met een groot gezelschap naar Bwiam. Na een lang overleg wordt de nieuwe nurse voorgesteld, een jonge man, Njagga Touray. Hij begint binnen 2 weken. Hiermee is de medische staf van de Somita clinic bezet met 2 nurses, 2 assistenten en op korte termijn een laborant. Dit hebben we nog nooit meegemaakt. Door de positieve ontwikkeling van Somita krijgt ook de clinic steeds meer een streekfunctie.

De bezetting van de clinic is nu geregeld, het probleem blijft de levering van de medicijnen. We hebben met diverse instanties overleg gehad, iedereen schuift de verantwoordelijkheid naar een ander. Een ding is duidelijk, er zijn veel te weinig medicijnen. Maandelijks is er voor een bedrag van 10.000 tot 20.000 dalashi, 200 tot 400 euro, nodig aan medicijnen. Vooralsnog hebben we hier geen oplossing voor.

Dezelfde dag hebben we ook nog een overleg in de Galdep tuin met het tuincomité. Dit comité bestaat uit 15 personen, 8 vrouwen en 7 mannen. Al snel is duidelijk dat iedereen van goede wil is, maar dat er geen goede structuur is om de tuin te managen. Een oplossing hiervoor is de al eerder genoemde PUM manager. Dit plan gaan we verder uitwerken.

Donderdag, alweer de een na laatste dag van ons bezoek, hebben we een vol programma. We beginnen de dag met een erg plezierig en open gesprek met Josee Soppe, de Nederlandse Consul in Gambia. De functie van Nederlands Consul is geen betaalde baan, maar wordt gezien als ere-functie. In de praktijk is dit echter anders. Josee is de vertegenwoordiger voor diverse Nederlandse bedrijven en in Gambia woonachtige Nederlanders en voor de velen duizenden toeristen die jaarlijks in Gambia op vakantie zijn. Josee vervult haar taak met veel plezier en erg veel verantwoordelijkheid.

Het moet ons “van het hart” dat door alsmaar toenemende bezuinigingen in Nederland er steeds minder mogelijkheden zijn om haar functie naar behoren uit te voeren.

We praten met Josee uitgebreid over ons Somita project en nodigen haar uit voor de opening van de markthal in april. Josee wil ons ook behulpzaam zijn met de PUM aanvraag voor de Somita Galdep tuin.

Na deze afspraak hebben een afspraak mr. Fally Khan en enkele van zijn collega's. Khan is verantwoordelijk voor de 20 Galdep tuinen in Gambia. Bij deze afspraak is ook William Pardy, VN, aanwezig. Deze afspraak krijgt echter snel een andere wending dan alleen samen sparren over de Somita tuin. De eerste Galdep tuin, de Lamin tuin, heeft een groot probleem. Er zijn 4 zonnecollectoren gestolen, waardoor er onvoldoende energie is om het watersysteem te voorzien van water. Over enkele weken begint het oogst-seizoen, maar het is wel noodzaak dat de planten dagelijks twee keer water krijgen. Zo niet, dan is binnen enkele dagen de oogst volledig verwelkt en waardeloos. Als we in de tuin aankomen, zit een grote groep vrouwen troosteloos voor zich uit te kijken. De waterbassins zijn al leeg en het solarsysteem werkt niet meer. Er wordt al gewerkt aan het doorschakelen van de resterende panelen en uiteindelijk lukt het om het systeem zo ver te krijgen dat er weer water is, maar of er voldoende water kan worden opgepompt om de oogst te redden is nog niet duidelijk.

In alle Galdep tuinen is permanent een watchman aanwezig, maar helaas was de watchman even naar huis, toen de dieven toesloegen. Samen met mr. Khan volgt een lange discussie om tot een oplossing te komen voor het vervangen van de gesloten panelen. De kosten zijn ongeveer €1.250, dit is grofweg de opbrengst van de volledige oogst. Om niet een deel van de oplossing van de discussie te worden, besluiten we afscheid te nemen van de Lamina tuin en de terneer geslagen vrouwen. Het voelt niet goed, maar we kunnen niet alle problemen oplossen.

Op de weg terug naar Somita gaan we ook nog op zoek naar gieters voor de Somita tuin. Voor ons is een gieter iets van zelfsprekend, voor Afrikaanse begrippen is dit duidelijk anders. In de tuin zijn 3 gieters aanwezig, voor 400 vrouwen. Sommige hebben van een blik een soort gieter gemaakt, maar de meeste gebruiken oude emmers, maar deze zijn niet effectief. De zaden spoelen weg en de grond “slaat” dicht bij het gebruik van de emmers. Het is al donker als we weer in Somita zijn. De gieters worden afgeleverd in de Somita tuin, waar de watchman ze vol enthousiasme in ontvangst neemt. Omdat de Somita tuin nog geen oogst heeft opgeleverd, is er nog geen geld om het salaris van de watchman te betalen. Ondanks dit bezwaar waakt hij al 6 maanden over de tuin en de zonnepanelen. De volgende dag krijgt hij van ons een donatie om voor zijn gezin te kunnen zorgen.

Vrijdagochtend wordt het alweer tijd om de koffers te pakken voor onze terugreis. Over minder dan 3 maanden zijn we weer terug in Somita. Dit keer voor de oplevering van de markthal. Maar dan komen we niet alleen. Een groep van 7 sponsors gaat met ons mee om zelf te ervaren hoe de ontwikkelingen in Somita zich voltrekken. In Somita ziet men uit naar dit bezoek en men belooft er een bijzonder verblijf van te maken. Er zal meegewerkt moeten worden. Het hoogtepunt is het openingsfeest van de markthal. Samen met Omar en Seedy hebben we een programma voor het bezoek opgesteld, waarbij zij zich zeer verantwoordelijk voelen en er alles aan zullen doen om het verblijf tot iets unieks te maken.

Het bezoek van deze sponsors kan een eerste stap worden voor het opstarten van ECO toerisme in Somita, met als doelstelling om hiermee extra inkomsten te verwerven. De term ECO staat voor Empowerment (mensen moeten het gevoel krijgen zelf iets te kunnen, geeft vertrouwen), Capacity Building (in staat stellen iets te leren, door overdracht kennis wordt iets duurzaam) en Ownership (project wordt eigendom van de bevolking, hierdoor ontstaat verantwoordelijkheid en motivatie, waardoor wij ons kunnen terugtrekken).

Vol trots kunnen we melden dat de bevolking van Somita onze ECO gedachte voor 100% omarmt.

Moe, maar voldaan nemen we afscheid van onze vrienden en gaan op weg naar het vliegveld om laat in de avond weer naar Nederland te vliegen. Ondanks ons korte verblijf kijken we terug op een zeer succesvol bezoek. We zijn blij dat we in april ook anderen een kijk kunnen laten nemen in Somita. Het animo om met ons mee te gaan is erg groot. Voor 2015 hebben we al diverse aanmeldingen. Na ons bezoek in april zullen we onze ervaring beschrijven in onze volgende nieuwsbrief en verdere afspraken maken voor aanmelding voor het bezoek in 2015.

Als we deze nieuwsbrief teruglezen dan kunnen we ons voorstellen dat de lezer in eerste instantie schrikt van de uitgebreide beschrijving van ons korte reis. Onze bedoeling is om de sfeer van Somita aan u over te brengen om hiermee aan te tonen dat uw gulle bijdrage zeer zeker optimaal wordt aangewend. Iedere ontvangen euro wordt ter plekke besteed, er blijft niets aan de bekende "strijkstok" hangen. Wij betalen onze eigen reis- en verblijfskosten, dit geldt ook voor alle kosten van het sponsorverblijf, deze worden door de sponsoren zelf betaald.

Wij danken alle gulle gevers voor hun bijdrage en hopen ook voor de toekomst weer een beroep op u te mogen doen. Zonder uw steun kunnen wij niet verder. Wij vinden het ook heel bijzonder om u, indien mogelijk, het dorp Somita en zijn inwoners te kunnen laten zien, dus wie weet?

Uw bijdragen zijn van harte welkom op onze rekening NL53ABNA0561525234 (56.15.25.234) t.n.v. Dawda Stichting Gambia. Onze stichting heeft de ANBI status, waardoor uw giften binnen de fiscale spelregels aftrekbaar zijn. Ook kunt u ons steunen door gebruikte kleding, schoenen en andere textiel bij ons af te geven. Natuurlijk willen we het ook graag bij u afhalen.

Voor verdere informatie verwijzen wij u graag naar onze website: WWW.DAWDASG.NL.

Namens de bevolking van Somita willen wij u bedanken voor uw steun.

Dawda Stichting Gambia, 0485 – 540740 / 0651478180

Eric, Mariëtte, Tom en Noortje Corstjens

René en Priscilla van Steen

Peter Janssen

